

Eineltisáætlun Heiðarskóla

Eineltisáætlun Heiðarskóla

Eineltisáætlun Heiðarskóla er unnin út frá uppeldisstefnu skólans Uppeldi til ábyrgðar. Heiðarskóli leitast við að skapa jákvætt og uppbyggjandi umhverfi þar sem öllum líður vel. Eineltisáætlun skólans miðar að því að fyrirbyggja einelti og andfélagslega hegðun og taka á þess konar málum þegar þau koma upp. Allt starfsfólk skólans tekur þátt í vinnunni og leggur sitt af mörkum við að byggja upp félagslega sterkt samfélag þar sem eðlileg jákvæð samskipti fara fram.

Skólinn einn og sér mun þó aldrei geta tekið á þeirri vanlíðan sem fylgir því að vera lagður í einelti eða stuðlað að uppbyggingu samfélags þar sem einelti er ekki samþykkt. Hér verða heimilin og samfélagið allt einnig að leggja sitt af mörkum og því leitast Heiðarskóli eftir því að eiga gott samstarf við sitt nánasta umhverfi og þá sem samfélagið móta. Einelti er vandamál sem krefst samvinnu allra þessara aðila ef árangur á að nást.

Uppeldi til ábyrgðar (e. restitution) miðar að því að ýta undir ábyrgðarkennd og sjálfstjórn barna og unglinga og þjálfa þau í að ræða um tilfinningar sínar og átta sig á þörfum sínum. Vinnuaðferðunum er einnig ætlað að styðja starfsmenn skólans við að móta sér skýra stefnu varðandi samskipti og agamál. Öðru fremur er um að ræða aðferðir við að kenna sjálfstjórn og sjálfsaga og styrkja einstaklinga í því að læra af mistökum sínum. Meiri upplýsingar er að finna um uppbyggingarstefnuna í sérstökum kafla um hana.

Eineltisteymi

Í eineltisteyminu sitja námsráðgjafi, deildastjórar og kennari. Deildarstjóri eldra stigs er umsjónarmaður teymis og er faglegur leiðbeinandi fyrir kennara og aðra starfsmenn. Umsjónarmaður teymis er með sýn yfir stöðu bekkja skólans og passar upp á að tengslakannanir séu lagðar fyrir alla bekki, að bekkjarfundir séu haldnir reglulega af umsjónarkennurum og að einstaklingsviðtöl á unglíngastigi séu tekin einu sinni á hvorri önn. Umsjónarkennari er hafður utan við vinnslu á eineltismálum til að vera hlutlaus í málinu og geta stutt við sína nemendur.

Hlutverk eineltisteymis er að fara yfir tilkynningarblöð um samskiptavanda og sér um eftirfylgni ef grunur um einelti kemur upp. Hlutverk teymis er einnig að upplýsa annað starfsfólk og skiptast á skoðunum um hvernig hægt er að stuðla að jákvæðu skólaumhverfi. Eineltisteymi tekur þátt í að skipuleggja dag gegn einelti og aðra viðburði tengda vitundarvakningu um alvarleika eineltis. Eineltisteymi hittist reglulega og fer yfir þau mál sem eru í vinnslu.

Skólinn og starfsmenn hans

Í Heiðarskóla er unnið með Uppbyggingu sjálfsaga. Í skólanum berum við virðingu fyrir sjálfum okkur, öðru fólki og öllu í kring. Við vinnum alltaf að því að gera okkar besta. Sjálfstjórnarkenningin sem Uppeldi til ábyrgðar byggir á kennir okkur að aðeins er hægt að stjórna sjálfum sér. Allt starfsfólk Heiðarskóla á að þekkja eineltisáætlun skólans og taka þátt í þeirri vinnu sem henni tengist. Árlega eru haldnir fundir þar sem farið er yfir áherslupætti sem máli skipta, verkefnum er úthlutað og nýjum starfsmönnum er kynnt áætlunin og stefna skólans.

Starfsfólk Heiðarskóla á að geta beitt íhlutun ef það verður vitni af einelti eða andfélagslegri hegðun og láta sig málið varða.

Starfsfólk á að geta metið stöðuna hverju sinni og geta tekið á málum eftir eðli þeirra og er ætlað að leita til réttra aðila ef þurfa þykir (námsráðgjafa, umsjónarkennara, foreldra, skólastjórnenda o.s.frv.). Meginmarkmiðið er vitundarvakning allra starfsmanna fyrir því hvað einelti er, hvernig það birtist og samræming á viðbrögðum við því.

Nemendur

Heiðarskóli er uppbyggingarskóli. Við vinnum með þarfir nemenda og kennum þeim að vera besta útgáfan af sjálfum sér. Við vinnum með lífsgildi og í hverjum bekk er gerður bekkjarsáttmáli. Með því að vinna með lífsgildin og semja bekkjarsáttmálann er kennarinn að hækka vitundarstig nemenda sinna, kenna þeim að stjórna skynjun sinni, einkum í sambandi við ágreining. Þeir læra að setja sig í spor annarra, sjá vandamál í nýju ljósi þannig að sjálfsþekking og félagsfærni þeirra eykst. Þeir verða færari í því að vinna úr togstreitu, hjálpast að við að finna lausnir og leita sér hjálpar hjá fullorðnum ef í harðbakka slær.

Þrátt fyrir að öll áhersla sé lögð á að kenna börnunum sjálfsaga - að bera ábyrgð á sinni eigin hegðun - verður kennarinn að hafa úrræði þegar nemendur óhlýðnast eða sýna óábyrga hegðun. Þá er gripið til viðurlaga við broti á skólareglum en nemandinn heldur ávallt opinni leið til uppbyggingar.

Allir nemendur Heiðarskóla fá reglulega fræðslu um einelti. Farið er yfir bekkjarreglur gegn einelti og eiga nemendur að ræða reglurnar og þýðingu þeirra fyrir bekkinn. Umsjónarkennarar hafa reglulega bekkjarfundir þar sem m.a. er rætt um líðan, samskipti og hegðun. Fundirnir eiga að stuðla að samstöðu nemenda gegn einelti. Nemendur eru þjálfaðir í að tjá eigin tilfinningar og sjónarmið. Námsráðgjafi leggur fyrir tengslakannanir í bekkjunum tvisvar á skólaári og oftast ef þörf er á. Einstaklingsviðtöl eru tekin einu sinni á skólaárinu á unglingsstigi, þar sem farið er yfir spurningalista um bekkjarbrag og líðan. Mikil áhersla er á að nemendur þjálfist í að vinna í hópum og sýna hver öðrum tillitssemi, sveigjanleika og umburðarlyndi.

Allir nemendur Heiðarskóla eiga að:

1. Þekkja bekkjarreglur gegn einelti.
2. Taka þátt í bekkjarfundum og virða fundareglur.
3. Leggjast á eitt við að uppræta einelti.

Heimili

Starfsfólk Heiðarskóla óskar eftir samstarfi heimila við að sporna gegn einelti og andfélagslegri hegðun. Margt er það sem heimilin geta gert til að skapa gott andrúmsloft. Starfsfólk Heiðarskóla óskar eftir því að foreldrar:

1. Eigi góð og virk samskipti við foreldra bekkjarfélaga barna sinna.
2. Ræði við börnin sín.
3. Séu jákvæðir til samstarfs.

4. Geri tilraun til að taka á eineltismálum sem upp koma heima eða utan skólstarfsins.
5. Skipti sér af málum sem þeir verða varir við eða fá vitneskju um og komi upplýsingum til rétttra aðila.

Skilgreiningar og verkefni

Einelti

Við tölum um einelti þegar einstaklingur verður aftur og aftur fyrir neikvæðu og óþægilegu áreiti eins eða fleiri og viðkomandi á erfitt með að verja sig. Um getur verið að ræða beint einelti með höggum, spörkum, blótsyrðum, niðurlægjandi og háðslegum athugasemdum eða hótunum. Það er líka einelti ef stríðni er endurtekin og sá sem stríðnin beinist að hefur sýnt að honum mislíki. Óbeint einelti getur verið jafn slæmt. Með óbeinu einelti er átt við að maður verði útilokaður frá félagahópnum, verði fyrir illu umtali eða að aðrir komi í veg fyrir að maður eignist vini. Rafrænt einelti er stór þáttur af birtingarmynd eineltis og þurfa starfsmenn skóla og foreldrar að fylgjast sérstaklega með tölvu- og símanotkun og samskiptum barna sinna í gegnum veraldarvefinn.

Andfélagsleg hegðun

Með eineltisáætluninni er lögð áhersla á að byggja upp jákvætt samfélag þar sem einstaklingar bera virðingu hver fyrir öðrum. Andfélagsleg hegðun er sú hegðun sem bregður út frá félagslegum gildum og þegar einstaklingar vanvirða rétt annarra. Einnig er átt við verknaði sem ekki samræmast viðurkenndri hegðun og þeim lögum sem gilda í samfélaginu.

Sá sem verður fyrir einelti

Einstaklingur sem lagður er í einelti þarf hjálp og stuðning við að stöðva eineltið og leiðsögn til að öðlast bætta sjálfsmynd.

Sá sem leggur í einelti

Stöðva þarf andfélagslega hegðun þeirra sem leggja í einelti og aðstoða þá með bættum sjálfsaga til bættrar hegðunar. Hér getur íhlutun verið misjöfn og fer eftir eðli mála hverju sinni.

Bekkjarreglur

Allir nemendur Heiðarskóla eiga að þekkja og tileinka sér bekkjarreglur. Bekkjarreglurnar eru:

1. Við komum fram við hvert annað af kurteisi og virðingu.
2. Við látum líðan annarra í bekknum skipta okkur máli.
3. Allir tilheyra hópnum og við fögnum fjölbreytileikanum í hverjum hópi.
4. Við segjum fullorðnum frá ef við teljum að einhverjum líði illa, sé útundan eða ef einhver er að leggja í einelti.

Bekkjarfundir og önnur forvarnarvinna

Bekkjarfundir eru haldnir reglulega. Á bekkjarfundum eru m.a. ræddar aðferðir til að sporna við og fyrirbyggja einelti, andfélagslega hegðun og aðrar aðgerðir til að bæta samskipti. Bekkjarfundaformið er hægt að nota til að bæta almennan bekkjaranda og á þeim er hægt að leggja fram hin ýmsu mál til umræðu.

Fundareglur

Ætlast er til þess að fundareglur séu virtar þegar bekkjarfundir og aðrir fundir eru haldnir. Með því að virða reglurnar erum við um leið að bera virðingu hvert fyrir öðru. Á þetta við um starfsfólk og nemendur.

1. Réttu upp hönd ef þú vilt fá orðið.
2. Allir hafa leyfi til að tjá sig.
3. Við nefnum ekki nöfn.
4. Við leyfum öðrum að ljúka máli sínu án þess að grípa fram í (með nokkrum eðlilegum undantekningum).
5. Við getum verið ósammála án þess að blóta eða vera orðljót.

Leikjavinir - leikir í frímínútum

Haustið 2014 var sett af stað verkefnið Leikjavinir sem unnið er í samstarfi með eldri nemendum skólans. Verkefnið hefur það markmið að efla þátttöku allra í leikjum í frímínútum og draga úr stríðni ásamt því að styrkja ábyrgðartilfinningu ungmenna. Þeir nemendur sem taka þátt hverju sinni skiptast á að standa fyrir leikjum þrisvar sinnum í viku allt skólaárið. Sex leikjavinir eru úti í einu og skipta sér á tvö svæði þar sem þeir hafa umsjón með fyrirfram ákveðnum leikjum. Markmiðið er að verkefnið skili sér í ánægjulegri upplifun nemenda í frímínútum sem ýtir undir góð samskipti á milli nemenda.

Sjálfsstyrkingarnámskeið

Nemendum 6. bekkjar er boðið upp á sjálfsstyrkingarnámskeið sem byggir á aðferð Baujunnar. Markmið aðferðarinnar er að nemendur efli sjálfsöryggi sitt í gegnum tilfinningavinnu og slökunaröndun. Fjórir til sex nemendur eru saman á námskeiðinu sem kennt er einu sinni í viku í sex vikur.

ART

Bekkjar-ART fer fram í 5. bekk og hafa sérstakir ART-þjálfarar umsjón með námskeiðunum. Þau standa yfir í 10 vikur og eru þrjú ART tímur í stundatöflu á viku á því tímabili. ART þjálfun skiptist upp í þrjú þætti: Félagsfærniþjálfun, reiðistjórnun og efling siðgæðisþroska.

Tengslakannanir og einstaklingsviðtöl

Námsráðgjafi leggur fyrir tengslakannanir í bekkjunum tvisvar á skólaári og oftast ef við á. Ef upp kemur grunur um að einelti eigi sér stað er alltaf hægt að óska eftir að lögð verði fyrir tengslakönnun sem gæti gefið vísbendingar um stöðu hópsins. Námsráðgjafi fer yfir kannanir til að meta félagslega líðan og stöðu innan bekkjarins.

Einstaklingsviðtöl á unglingsstigi fara fram einu sinni á skólaári. Kennari gerir nemanda grein fyrir að allt sem fer fram í viðtalinu er sagt í trúnaði. Kennari notast við spurningalista sem gefur heildarsýn á stöðu barnsins í skólanum, námslega og félagslega.

Eineltishringur

Eineltishringurinn er útskýringarmynd með orðskýringum. Eineltishringinn eiga allir nemendur að þekkja og geta staðsett sjálfan sig innan hans.

Eineltishringurinn á að vera til staðar og sýnilegur í öllum kennslustofum Heiðarskóla, göngum, bókasafni og íþróttahúsi.

Skólapúlsinn

Heiðarskóli leggur fyrir nemendur í 6. -10. bekk könnun Skólapúlsins. Þeir sem taka þátt hverju sinni njóta nafnleyndar. Könnunin er unnin í tölvustofu í litlum hópum. Umsjónarmaður eineltisteymis skoðar niðurstöðurnar og fer yfir þær með eineltisteymi. Upplýsingarnar eru nýttar til að vinna að úrbótaáætlun skólans ár hvert.

Grunur um einelti – tilkynningar og úrvinnsluferli

Einelti er ekki liðið undir neinum kringumstæðum og er litið á það sem alvarlegt brot á skólareglum. Ávallt skal gæta trúnaðar í meðferð eineltismála.

Mikilvægt er að allir sem hafa grun eða vitneskju um eineltismál tilkynni það strax til skólans svo að hægt sé að vinna markvisst að því að stöðva eineltið.

Ef vitneskja um einelti berst til skólans, mun starfsfólk vinna samkvæmt eftirfarandi ferillýsingu:

1. Grunur um einelti tilkynnist til skólans og mun eineltisteymi hefja vinnslu í málinu.
2. Komi upp tilkynning um samskiptavanda á milli nemenda skráir eineltisteymið niður upplýsingar á staðlað skráningarblað. Boðað er til fundar í teyminu og farið yfir næstu skref.
3. Umsjónarmaður eineltisteymis upplýsir aðra kennara/starfsfólk sem koma að viðkomandi nemendum og tryggir að vel sé fylgst með.
4. Aðili innan eineltisteymis er í sambandi við foreldra á meðan unnið er með tilkynningarblað um samskiptavanda/grun um einelti. Hann skráir alla framvindu málsins í þar til gert skjal, Vinnuferli 1 og greinir málið samkvæmt skilgreiningu skólans á einelti. Verkáætlunin er leiðandi og auðvelt að fara eftir. Umsjónarmaður sér til þess að farið sé í alla þættina sem koma fram á verkáætlun, viðtöl, tengslakönnun, fundi og samráð með foreldrum.
5. Teymið hefur samband við foreldra þolanda og gerenda. Foreldrum er gerð grein fyrir því hvað þeir geta sjálfir gert til að aðstoða barn sitt og mikilvægi samstarfs varðandi eftirfylgni málsins. Foreldrum stendur alltaf til boða að ræða við umsjónarmann eða aðra í eineltisteyminu.
6. Eineltisteymi vinnur markvisst að því að uppræta mál sem koma upp út frá þeim reglum sem bekkurinn hefur sett sér um einelti og stríðni. Þar er þolandinn alltaf settur í fyrsta sætið og öryggi hans tryggt eins og kostur er. Tekin eru einstaklingsviðtöl við þolanda og meinta gerendur hvern fyrir sig. Viðtalið er skráð niður og allir aðilar skrifa undir. Í samtölum við gerendur er þeim sýnt fram á að staða málsins sé þekkt, þeim er gert ljóst á ákveðinn hátt að það eigi að hætta eineltinu og þeim er sagt frá því að fylgst verði með þróun málsins.

7. Eftirfylgni er mjög mikilvæg og er það hlutverk eineltisteymis að hitta þolanda og geranda reglulega eftir þörfum og hafa reglulegt samband við foreldra.

8. Ef einelti heldur áfram þrátt fyrir ofangreindar aðgerðir er gripið til úrlausna eins og lýst er við brotum á skólareglum.

Skráningar og varðveisla gagna

Öll mál sem upp koma er varða ákveðna einstaklinga eru skráð á tilkynningarblað og verkskjal. Gæta skal fyllsta trúnaðar við skráningu.

Ef um er að ræða sérstaka meðhöndlun mála er berast aðgerðarteymi fylgir skýrsla nemanda og geymist hún í skjalaskáp líkt og gert er með önnur sérúrræði og greiningar.

Áætlun þessi var unnin árið 2013 og uppfærð skólárið 2017 – 2018. Byggir hún á eineltisáætlun Grunnskóla Sandgerðis.